

2011

M.A. Part-I Examination

SANSKRIT

PAPER—II

Full Marks : 100

Time : 4 Hours

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary.

Write the answers to questions of each half in separate books

FIRST HALF

(Marks : 60)

Unit — I

1. निम्नाङ्कितेषु सूत्रेषु चत्वारि व्याख्यायन्ताम् —

3×4

- (a) आदिरन्त्येन सहेता।
- (b) मुखनासिकावचनो ऽनुनासिकः।
- (c) अणुदित्सव०स्य चाप्रत्ययः।
- (d) हलोऽतत्रराः संयोगः।
- (e) आद्यन्तौ रकितौ।
- (f) स्थानेऽन्नरतमः।
- (g) तस्यादित्युत्तरस्य।
- (h) अनेकाल्शित् सर्वस्य।

2. अधोलिखितेषु वचनेषु यस्य कस्यचिदेकस्य तात्पर्यं विशदीक्रियताम् - 8

- (a) तेन सपादसप्राध्योयीं प्रति त्रिपाद्यसिद्धा।
 (b) बाहनप्रयत्नाक्ष यद्यपि सव०सिंज्ञायामनुपयुन्द्राः
 तथाप्यत्ररतम्यपरीक्षायामुपयोक्ष्यत्र इति बोध्यम्।
 तेन "विश्वपाभिः" इत्यत्र "हो ढः" इति ढन्वं न भवति।
 इत्यात्रपरङ्गापवादानामुत्रोत्तरं बलीयः।

Unit - II

चद्वयं व्याख्यायताम् - 3x2

नि

- (a) श्री
 (b) तिरक्ष
 रेतोधा
 (c) येन कमा
 यदेपूर्वं यक्ष
 (d) सत्यं बृहदऋ
 सा नो भुतस्य

3. ऋग्वेदीयनासदीयसूक्तस्य

अग्निदेवतायाः चारित्रिकवैशिष्ट्यं

(Turn Over)

6. अधस्तनेषु पदेषु द्वयोः सुत्रोल्लेखपूर्वकसाधनप्रक्रिया प्रदर्शयताम् - 2x2

- (i) रामाः,
 (ii) रामाश्याम्,
 (iii) रामेषु,
 (iv) सर्वान्,
 (v) सर्वेषाम्।

Unit - III

7. अधोलिखितेषु सूत्रेषु कानिचित् त्रीणि व्याख्यायनाम् - 3x3

- (a) लः परस्मैपदम्।
 (b) सार्बधातुकार्द्धधातुकयाः।
 (c) भुवो वुग्लुङ्लिरोः।
 (d) आर्द्धधातुकरस्येऽवलादेः।
 (e) रित आत्मनेपदानां रेरे।

8. अधोलिखितारु पङ्क्तिसु एका व्याख्यायताम् - 5

- (a) वुग्ययुरावुवड्यणोः सिद्धौ वक्तव्यौ।
 (b) येन नाव्यवधानं तेन व्यवहितेऽपि, वचनप्रामाण्यात्।
 (c) आम् प्रत्ययवत् कृजोऽनुप्रयो गहपेति सुत्रे कृज्
 ग्रहणसामर्थ्यारनुप्रयोगोऽन्यरथापीनि ज्ञापते।

9. निम्नाङ्कितेषु पदेषु द्वयोः साधनरीतिः ससूत्रं प्रदर्शयताम् - 3x2

- (a) भवति।
 (b) बभूव।
 (c) भविष्यन्ति।
 (d) एधन्ते।

SECOND HALF

(Marks : 40)

Answer Q. No. 6 and any two from the rest.

1. What is meant by Historical Linguistics? Give a brief account of the development of the comparative study of the Sanskrit language. 15
 2. What is meant by the Indo-Iranian group of languages? Describe with classification. 15
 3. What is phonetic law? State and explain with illustration Grassmann's Law. 15
 4. Write a comprehensive note in Ablaut System. 15
 5. Bring out the main points of difference between Vedic and Classical Sanskrit. 15
 6. Write short notes on any two of the following : 5×2
 - (a) Hittite ;
 - (b) Metathesis ;
 - (c) Analogy ;
 - (d) Palatalization ;
 - (e) Subjunctive in O.I.A.
-